

Informator

dla osób
niepełnosprawnych

Informator

dla osób niepełnosprawnych

Wydanie II uaktualnione

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Września 2013

Wydawca: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni
Redakcja: Zespół Redakcyjny PCPR
Nakład: 1000 egz.
Druk: Wydawnictwo KROPKA
ul. Fromborska 18
62-300 Września

Zdjęcie na okładce:

Norbert Bartłomiejczyk, uczestnik projektu „Bądźmy aktywni”

Ilustracja w paginacji stron oraz tło kalendarza:

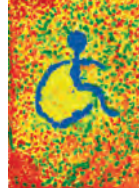
prace z konkursu „Niepełnosprawność w moich oczach”
– Krzysztof Leciej, Małgorzata Mizera

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

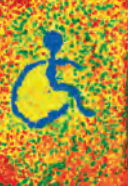
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

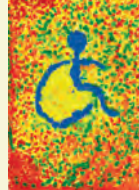

Spis treści

1. Czym jest niepełnosprawność?	7
2. Orzecznictwo rentowe a orzecznictwo pozarentowe	9
3. Świadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	10
3.1. Pojęcie niezdolności do pracy	10
3.2. Prawo do renty	10
3.2.1. Renta szkoleniowa	13
3.3. Renta socjalna	13
3.4. Świadczenie rehabilitacyjne	15
3.5. Dodatek pielęgnacyjny	16
4. Świadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	17
4.1. Pojęcie niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym	17
4.2. Prawo do renty	17
4.2.1. Renta szkoleniowa	19
5. Orzecznictwo Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności	20
5.1. Orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności	20
5.2. Legitymacja osoby niepełnosprawnej	21
5.3. Ulgi i uprawnienia osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności	22
6. Świadczenia pomocy społecznej	24
6.1. Usługi opiekuńcze	25
7. Świadczenia rodzinne	26
7.1. Zasiłek rodzinny i dodatek do zasiłku rodzinnego	26
7.2. Zasiłek pielęgnacyjny	26
7.3. Świadczenie pielęgnacyjne	27
7.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy	29
7.5. Dodatek mieszkaniowy	31
8. Niepełnosprawni na rynku pracy	33
8.1. Uprawnienia pracownicze	33
8.2. Zakłady pracy chronionej	35

8.3. Szkolenia osób niepełnosprawnych	38
8.4. Powiatowy Urząd Pracy	38
8.4.1. Formy wsparcia dla osób bezrobotnych	41
8.5. Niepełnosprawni w służbie publicznej	42
9. Rehabilitacja	44
9.1. Rehabilitacja społeczna	44
9.2. Rehabilitacja lecznicza	46
9.3. Wypożyczalnie sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego	47
10. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	49
10.1. Turnusy rehabilitacyjne	50
10.2. Likwidacja barier	51
10.3. Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i pomocnicze ...	53
10.4. Inne formy wsparcia osób niepełnosprawnych	54
11. Narodowy Fundusz Zdrowia	56
11.1. Refundacja zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	56
11.2. Wykaz ważniejszych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	57
12. Instytucje wspierające i działające na rzecz osób niepełnosprawnych	59
12.1. Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” z oddziałami integracyjnymi we Wrześni	59
12.2. Szkoły z klasami integracyjnymi	60
12.3. Zespół Szkół Specjalnych	62
12.4. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	64
12.5. Środowiskowe Domy Samopomocy	66
12.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej	69
12.7. Dom Pomocy Społecznej	73
12.8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	75
12.9. Spółdzielnia Socjalna UL	76
12.10. Nowo powstałe placówki w 2013 r.	77
12.11. Inne formy wsparcia	79
13. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	81
14. Informacje teled adresowe	86
15. Kalendarz	96

Wstęp

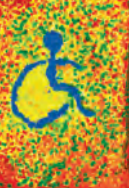
Przekazujemy Państwu informator zawierający podstawową wiedzę ułatwiającą funkcjonowanie niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu wrzesińskiego. Pozyskają Państwo bezpośrednią informację lub wskazanie, gdzie należy poszukiwać konkretnej pomocy.

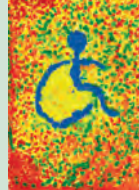
Znajomość prawnych uregulowań oraz zasad funkcjonowania instytucji publicznych pozwala na pełne korzystanie z udogodnień i różnych form wsparcia. Mamy nadzieję, że choć w części informator pozwoli Państwu do nich dotrzeć i skorzystać z przysługujących uprawnień.

Informator powstał w ramach projektu Program aktywizacji społecznej i zawodowej „BĄDŹMY AKTYWNI”, realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, finansowanego z funduszy europejskich. Grupa osób niepełnosprawnych, w tym uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, była bezpośrednim i nieocenionym od strony praktycznej współrealizatorem opracowania.

Na stronach informatora wykorzystano prace z konkursu „Niepełnosprawność w moich oczach” oraz zdjęcia wykonane przez uczestników projektu.

Zespół redakcyjny

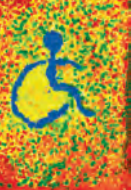
1. Czym jest niepełnosprawność?

Niepełnosprawność jest pojęciem wieloznacznym, różnie definiowanym. Nie istnieje jedna powszechnie uznana i obowiązująca definicja niepełnosprawności.

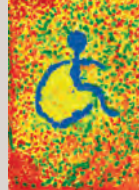
a) **Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)** określa niepełnosprawność, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- **Niesprawność** – każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym.
- **Niepełnosprawność** – każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowe dla człowieka.
- **Ograniczenia** w pełnieniu ról społecznych to ułomność osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

b) **Karta Praw Osób Niepełnosprawnych**, ratyfikowana przez Polskę 1.08.1997 r., określa osoby niepełnosprawne jako „osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi” (M.P. nr 50, poz. 475).

- c) **Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997** określa, że „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Definicja ta daje podstawy do określenia trzech stopni niepełnosprawności, a mianowicie: stopień lekki, umiarkowany i znaczny. Każdy z tych stopni określa stan zdrowia z uwzględnieniem kryterium zawodowego.
- d) Niepełnosprawność określana przez **uczestników projektu „Bądźmy aktywni”** – a raczej, jak są postrzegani w środowisku: „To ktoś, u kogo występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu, często na wózku, mający trudności materialne z powodu niskiej renty, potrzebujący stałej opieki medycznej i rehabilitacji, niezdolny do samodzielnego życia, w tym także do podejmowania decyzji o swoim losie”.

2. Orzecznictwo rentowe a orzecznictwo pozarentowe

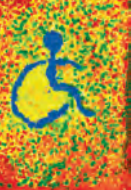
Można być osobą niepełnosprawną we własnym przekonaniu, może tak nas oceniać otoczenie, może to potwierdzać opinia lekarza. Jednak wyłącznie prawne ustalenie, czy jesteśmy niepełnosprawni, daje określone uprawnienia. Brak takiego ustalenia prawnego – orzeczenia – uniemożliwia osobie niepełnosprawnej skorzystanie z prawa do renty, innych świadczeń, ulg podatkowych czy komunikacyjnych.

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa:

- rentowe – prowadzone przez lekarzy orzeczników oraz komisje lekarskie ZUS
- pozarentowe – prowadzone przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności

Orzeczenia nie są równoważne.

Na podstawie orzeczenia wydanego przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności nie można się ubiegać o rentę z ZUS. Z kolei orzeczenia lekarza orzecznika ZUS nie zawierają wszystkich elementów wystarczających do uzyskania ulg i świadczeń, o które osoba niepełnosprawna może wystąpić.

3. Świadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

3.1. Pojęcie niezdolności do pracy

Niezdolność do pracy jest to całkowita lub częściowa utrata zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Za częściowo niezdolną do pracy uważa się osobę, która utraciła w znacznym stopniu zdolność do pracy zgodnej z posiadanym przez nią poziomem kwalifikacji.

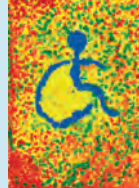
W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Oceny niezdolności do pracy dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik ZUS.

3.2. Prawo do renty

Renta przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w wymienionych w ustawie okre-

sach składkowych (np. zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od zakończenia tego okresu.

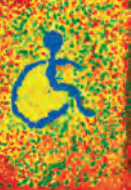
Renta z tytułu niezdolności do pracy może być:

- stała, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała,
- okresowa, jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa (przysługuje ona przez okres wskazany w decyzji organu rentowego).

Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1 rok, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat,
- 2 lata, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku od 20 do 22 lat,
- 3 lata, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku od 22 do 25 lat,
- 4 lata, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku od 25 do 30 lat,
- 5 lat, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku powyżej 30 lat (okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Do dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej). Jeśli ubezpieczony nie spełnia warunku, o którym mowa wyżej, a udowodnił okres składkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy, nabędzie prawo do renty.

Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, warunek posiadania okresu uważa się za spełniony, gdy

ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz od dnia powstania niezdolności do pracy miał bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy okresy składkowe i nieskładkowe.

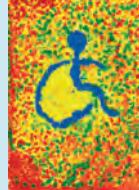
Przyznanie renty jest możliwe również wówczas, gdy niezdolność do pracy powstała w okresie późniejszym niż 18 miesięcy od ustania okresów wskazanych w ustawie. Z przepisu tego mogą jednak skorzystać tylko te osoby, które zostały uznane za całkowicie niezdolne do pracy, ponadto legitymują się odpowiednio długim stażem pracy, tj. co najmniej 20-letnim w przypadku kobiety i 25-letnim w przypadku mężczyzny okresem składkowym i nieskładkowym.

Warunek posiadania okresu składkowego i nieskładkowego nie jest wymagany od ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy jest spowodowana:

- wypadkiem w pracy,
- chorobą zawodową,
- wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.

Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wynosi:

- 24% kwoty bazowej,
- po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych, z uwzględnieniem pełnych miesięcy,
- po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych,
- 0,7 podstawy wymiaru za każdy rok okresu brakującego do pełnych 25 okresów składkowych i nieskładkowych, przypadających od dnia zgłoszenia wniosku o rentę do dnia, w którym rencista osiągnąłby wiek, o którym mowa w art. 24 ust 1a ustawy emerytalnej.

Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 75% renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

3.2.1. Renta szkoleniowa

Renta szkoleniowa przysługuje, jeśli ubezpieczony:

- spełni warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy,
- uzyska orzeczenie o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie.

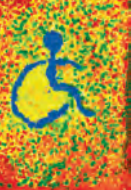
Renta przyznawana jest na okres 6 miesięcy. Na wniosek starosty istnieje możliwość przedłużenia tego okresu na czas niezbędny do przekwalifikowania zawodowego o dalsze 30 miesięcy.

Renta szkoleniowa wynosi 75% podstawy jej wymiaru i nie może być niższa niż najniższa wysokość renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

3.3. Renta socjalna

Renta socjalna przysługuje osobom całkowicie niezdolnym do jakiegokolwiek pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole podstawowej, średniej lub wyższej przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

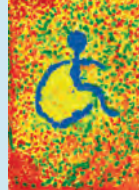

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy i przewidywanego okresu jej trwania dokonuje lekarz orzecznik ZUS na zasadach i w trybie określonym w Ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r., nr 39, poz. 353 z późn. zm.). W myśl tej ustawy za całkowicie niezdolną do pracy uważa się osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Przy ocenie prawa do tej renty nie jest istotne, kiedy powstała całkowita niezdolność do pracy, lecz to, aby niezdolność ta była skutkiem naruszenia sprawności organizmu, powstałego we wskazanych okresach.

Renta socjalna może być przyznana na stałe, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, lub na wskazany okres, jeśli niezdolność do pracy jest czasowa.

Renta socjalna nie przysługuje osobom, które:

- mają ustalone prawo do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy lub inwalidzkiej, renty strukturalnej, świadczenia przedemerytalnego, zasiłku przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- pobierają świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych,
- są tymczasowo aresztowane lub odbywają karę pozbawienia wolności,
- mają ustalone prawo do renty rodzinnej (części renty) przez jednostkę organizacyjną ZUS lub przez inny organ emerytalno-rentowy (np. KRUS) w wysokości przekraczającej 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- są właścicielami lub posiadaczami (samodzielnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczających 5 ha przeliczeniowych lub występują jako współwłaściciele,

- posiadają udziały w takiej nieruchomości, a udział ten przekracza 5 ha przeliczeniowych.

Renta socjalna przyznawana jest w stałej wysokości, wynoszącej 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta ta podlega waloryzacji na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy emerytalnej.

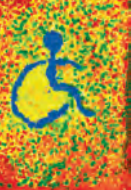
W przypadku gdy osoba ubiegająca się o rentę socjalną jest jednocześnie uprawniona do renty rodzinnej, której wysokość nie przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, przysługuje jej prawo obydwu świadczeń.

Łączna wysokość renty rodzinnej i renty socjalnej nie może przekraczać 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W przypadku jednak, gdy łączna wysokość tych dwóch świadczeń przekracza 200% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, obniżeniu podlega wysokość renty socjalnej. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być jednak niższa niż 10% kwoty najniższej renty.

3.4. Świadczenie rehabilitacyjne

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po okresie pobierania zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Przysługuje ono przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej niż przez 12 miesięcy. O powyższych okolicznościach orzeka lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego przysługuje objętym ubezpieczeniem chorobowym, natomiast świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego z tytułu niezdolności do pracy

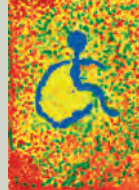

spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową przysługuje osobom podlegającym ubezpieczeniu wypadkowemu.

3.5. Dodatek pielęgnacyjny

Osoba uprawniona do renty lub emerytury, która została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz niezdolną do samodzielnej egzystencji lub skończyła 75 lat, ma prawo do dodatku pielęgnacyjnego, wypłacanego niezależnie od renty.

Osobie przebywającej w domu pomocy społecznej, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.

4. Świadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

4.1. Pojęcie niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym

Za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

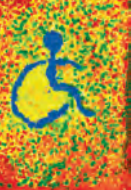
Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za okresową, jeżeli ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

Orzeczenia dotyczące postępowania o ustalenie prawa do świadczeń wydają w pierwszej instancji lekarze rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a w drugiej instancji – komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

4.2. Prawo do renty

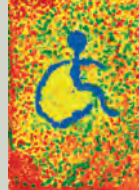
Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres;
- jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym;
- całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Warunek podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres uważa się za spełniony, jeżeli okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego ubezpieczonego wynosi co najmniej:

- rok – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat;
- 2 lata – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku od 20 do 22 lat;
- 3 lata – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku od 22 do 25 lat;
- 4 lata – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku od 25 do 30 lat;
- 5 lat – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 30 lat – okres ten powinien przypadać w okresie ostatnich 10 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

Jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, warunek podlegania ubezpieczeniu przez wymagany okres uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony posiada jakikolwiek okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, który obejmuje dzień wypadku lub dzień zachorowania na rolniczą chorobę zawodową.

Rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy przyznaje się jako rentę stałą, jeżeli całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym jest trwała i nie orzeczono celowości przekwalifikowania zawodowego. W pozostałych przypadkach renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jako renta okresowa przez okres wskazany w decyzji Prezesa Kasy lub do czasu objęcia rencisty innym ubezpieczeniem społecznym.

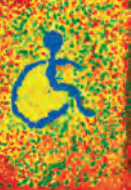
4.2.1. Renta szkoleniowa

Ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, w stosunku do którego orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na trwałą całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, przysługuje przez okres 6 miesięcy renta rolnicza szkoleniowa.

Osobę, której przyznano rentę rolniczą szkoleniową, Kasa kieruje do Powiatowego Urzędu Pracy w celu poddania przekwalifikowaniu zawodowemu.

Okres 6 miesięcy ulega wydłużeniu na czas niezbędny do przekwalifikowania zawodowego, nie dłużej niż do 36 miesięcy.

Przedłużenie prawa do renty rolniczej szkoleniowej następuje na wniosek starosty.

5. Orzecznictwo Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

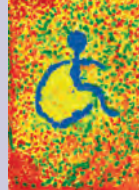
5.1. Orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności

Orzecznictwem dla celów pozarentowych zajmuje się **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni**. Realizuje on zadania z zakresu orzecznictwa dla mieszkańców powiatu wrzesińskiego. W Zespole można uzyskać:

- **orzeczenie o niepełnosprawności dla dzieci i osób poniżej 16. roku życia,**
- **orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia**

Aby otrzymać powyższe orzeczenie, należy:

- złożyć pisemny wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności,
- w przypadku składania wniosku o ustalenie niepełnosprawności dzieci i osób poniżej 16. roku życia wniosek składa przedstawiciel ustawowy,
- dołączyć zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza leczącego, w ciągu miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku,
- dołączyć kserokopię (oryginały do wglądu) dokumentacji medycznej potwierdzającej stan zdrowia, tj. karty informacyjne ze szpitala, badania specjalistyczne, konsultacje, wnioski opisowe badań RTG, EKG, EEG, TK, MR, USG i inne posiadane dokumenty medyczne mo-

gące mieć wpływ na ustalenie niepełnosprawności dziecka czy wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,

- dołączyć kserokopię poprzedniego orzeczenia wydanego przez Zespół.

Wnioski o ponowne ustalenie niepełnosprawności czy stopnia niepełnosprawności można składać najwcześniej 30 dni przed ukończeniem terminu ważności.

W posiedzeniu składu orzekającego uczestniczy obowiązkowo dziecko wraz z przedstawicielem ustawowym lub osoba ubiegająca się o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

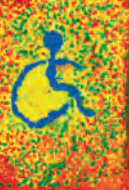
W szczególnych sytuacjach, jeżeli dziecko lub osoba zainteresowana nie może uczestniczyć w posiedzeniu składu orzekającego z powodu długotrwałej i nierokującej poprawy choroby (potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim), a lekarz – przewodniczący składu orzekającego – uzna posiadaną dokumentację medyczną za:

- wystarczającą do wydania oceny stanu zdrowia – może być ona przeprowadzona bez badania, a orzeczenie wydane bez stawiennictwa;
- niewystarczającą, budzącą wątpliwości – badanie przeprowadza się w miejscu pobytu dziecka czy osoby zainteresowanej.

Wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności nie podlega opłacie. Od orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przysługuje odwołanie do organu II instancji, tj. Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu.

5.2. Legitymacja osoby niepełnosprawnej

Legitymacja osoby niepełnosprawnej jest wydawana wyłącznie osobie posiadającej orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełno-

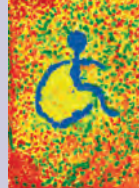

sprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Legitymacja osoby niepełnosprawnej jest potwierdzeniem posiadania orzeczenia i podstawą do korzystania z systemu ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym.

5.3. Ulgi i uprawnienia osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności

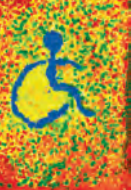
Posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przez ww. Zespół i równoważne daje prawo do ubiegania się z różnych form pomocy, do których należą:

- W zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia, możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (w tym w zakładach aktywności zawodowej, zakładach pracy chronionej, uczestniczenia w szkoleniach, korzystania ze ściśle określonych przywilejów pracowniczych, m.in. prawa do dodatkowego wymiaru urlopu pracowniczego, dłuższej przerwy w pracy, krótszego wymiaru czasu pracy, dofinansowania działalności gospodarczej lub rolniczej).
- W zakresie rehabilitacji społecznej, możliwość uczestniczenia w warsztatach terapii zajęciowej i turnusach rehabilitacyjnych.
- Dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby.
- Ulgi podatkowe, zniżki w komunikacji, zwolnienia z abonamentu telefonicznego i radiowo-telewizyjnego.
- Usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne i rehabilitacyjne świadczone przez instytucje pomocy społecznej i organizacje pozarządowe oraz inne placówki.

- Uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń rodzinnych (np. dodatków do zasiłku rodzinnego związanych z niepełnosprawnością oraz do zasiłku stałego z pomocy społecznej).
- Uzyskanie karty parkingowej w celu niestosowania się do niektórych znaków drogowych na podstawie ustawy Prawo o ruchu drogowym (od dnia 22.09.2009 r. kartę parkingową wydaje się tylko i wyłącznie na podstawie wydanego przez Zespół orzeczenia).

Wnioski dotyczące orzecznictwa pozarentowego lub legitymacji osoby niepełnosprawnej można pobrać na stronie internetowej www.pcprwrzesnia.pl, w zakładce „Formy wsparcia, orzecznictwo”, i składać w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Wojska Polskiego 1, pok. nr 2, od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–15.00.

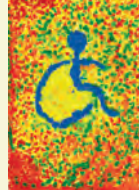

6. Świadczenia pomocy społecznej

Osoba niepełnosprawna ma możliwość skorzystania z różnych świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. Pomoc przyznawana jest w formie decyzji administracyjnej, po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, na wniosek zainteresowanego bądź z urzędu. Pomoc udzielana jest stosownie do osiąganego dochodu przez osobę lub rodzinę oraz do możliwości finansowych gminy.

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o pomoc we właściwym z uwagi na miejsce zamieszkania ośrodku pomocy społecznej. Pomoc może mieć charakter wsparcia finansowego, usługowego i rzeczowego. Świadczenia przyznawane są w formie:

- zasiłku celowego, zasiłku celowego specjalnego, zasiłku okresowego, zasiłku stałego i składek zdrowotnych,
- specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami, m.in. w zakresie rehabilitacji, pomocy pedagoga, psychologa, logopedy,
- ciepłego posiłku,
- umieszczenia w domu pomocy społecznej,
- skierowania do środowiskowego domu samopomocy,
- zapewnienia schronienia osobie bezdomnej,
- poradnictwa specjalistycznego w zakresie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, socjalnej,
- pomocy asystenta rodziny w przypadku zdiagnozowania problemów opiekuńczo-wychowawczych.

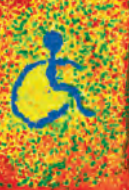
Szczegółowych informacji o formach świadczeń realizowanych w ośrodku właściwym dla miejsca zamieszkania zainteresowanego udzielają pracownicy socjalni OPS.

6.1. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmują swoim zakresem:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (m.in. przygotowywanie lub dostarczanie posiłków, pranie, bieżące sprzątanie, dokonywanie zakupów),
- opiekę higieniczną (toaleta lub kąpiel chorego, zmiana bielizny, zmiana pampersa, toaleta przeciwoleżynowa),
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem (m.in. poprzez spacerowanie, czytanie, podtrzymywanie indywidualnych zainteresowań),
- załatwianie spraw urzędowych i innych spraw bieżących (m.in. regulowanie opłat, zgłaszanie napraw urządzeń domowych, wzywanie lekarza lub pielęgniarki, dostarczanie leków).

Usługi opiekuńcze świadczone są w miejscu zamieszkania podopiecznego. Zakres, wymiar godzinowy i okres świadczenia usług ustalany jest indywidualnie dla każdego świadczeniobiorcy z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej i zdrowotnej, na podstawie decyzji administracyjnej.

7. Świadczenia rodzinne

O świadczenia rodzinne można ubiegać się w Ośrodkach Pomocy Społecznej właściwych dla miejsca zamieszkania.

7.1. Zasiłek rodzinny i dodatek do zasiłku rodzinnego

Zasiłek rodzinny jest świadczeniem mającym na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka. Zasiłek przysługuje na dziecko do ukończenia 18 roku życia; w przypadku, gdy uczy się szkole lub szkole średniej do 21 roku życia. Zasiłek rodzinny przysługuje także studentom do ukończenia przez nich 24 roku życia, jeżeli posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

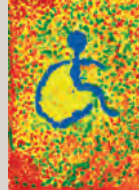
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka – przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka (uprawnionym do zasiłku rodzinnego na dziecko) lub osobie uczącej się (uprawnionej do zasiłku rodzinnego). Podstawą do ubiegania się o ten dodatek jest posiadanie przez dziecko w wieku od 16 do 24 lat orzeczenia o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami są świadczeniami, które zależą od dochodu w rodzinie w przeliczeniu na jedną osobę.

7.2. Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek przysługuje niezależnie od dochodu w rodzinie:

- niepełnosprawnemu dziecku,

- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

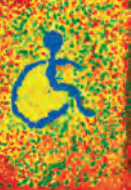
Zasiłek nie przysługuje:

- osobie pobierającej dodatek pielęgnacyjny z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- jeżeli członkom rodziny przysługują za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób.

7.3. Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie to przysługuje rodzicom/opiekunom, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobie legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

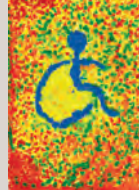

- nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przyznawane jest na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności bez względu na dochód rodziny.

Świadczenie nie przysługuje, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka, przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego na inną osobę;
- osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,
- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

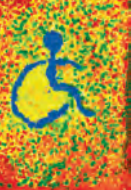

- członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
- na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

7.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012r. poz. 788 i 1529) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

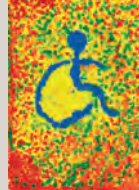
Specjalny zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem uzależnionym od dochodu (brany jest pod uwagę łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę).

Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego przyznawane jest nie dłużej niż na okres zasiłkowy (okres zasiłkowy trwa od 1 listopada do 31 października)

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba sprawująca opiekę podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, (rolnik powyżej 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych podlega takiemu obowiązkowi z mocy ustawy w KRUS)
- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego,
- osoba sprawująca opiekę legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu,
- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury,

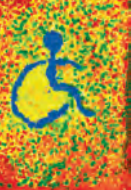
- członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego,
- na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego,
- na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego więcej niż jednej osobie sprawującej opiekę nad osobą lub osobami wymagającymi opieki przyznaje się tylko jedno świadczenie osobie, która pierwsza złożyła wniosek.

7.5. Dodatek mieszkaniowy

Prawo do uzyskania dodatku mieszkaniowego mają osoby:

- posiadające tytuł prawny do lokalu
- spełniające kryterium metrażowe, które obecnie wynosi:
 - do 35 m² – dla 1 osoby,
 - do 40 m² – dla 2 osób,
 - do 45 m² – dla 3 osób,
 - do 55 m² – dla 4 osób, a w razie zamieszkiwania w loka-

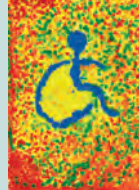
lu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

- spełniające kryterium dochodowe – średni miesięczny dochód z okresu trzech miesięcy poprzedzających złożenie wniosku:
 - dla osób samotnych nie może przekroczyć 175% kwoty najniższej emerytury
 - dla rodzin nie może przekroczyć 125% kwoty najniższej emerytury

Jeżeli w lokalu zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, normatywną powierzchnię mieszkaniową powiększa się o 15 m².

Osoba niepełnosprawna może skorzystać z rozszerzonej pomocy w formie dodatku mieszkaniowego; wówczas normatywną powierzchnię mieszkaniową powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Rozstrzygnięcie o tym, czy niepełnosprawność osoby wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, może nastąpić wyłącznie na drodze orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w tym zakresie.

8. Niepełnosprawni na rynku pracy

W podjęciu zatrudnienia osobie niepełnosprawnej pomaga rehabilitacja zawodowa, której zadaniem jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy, jak również zapewnienie odpowiedniego zatrudnienia. Praca taka musi być odpowiednia do możliwości fizycznych i psychicznych danej osoby i jej zawodowych kwalifikacji. Rehabilitacja zawodowa to także udzielenie osobie niepełnosprawnej poradnictwa zawodowego i zawodowych szkoleń. Są to działania zmierzające do tego, by ta osoba uzyskała i utrzymała daną pracę, awansowała i czuła satysfakcję ze swoich dokonań, a dzięki temu miała możliwość integracji czy też reintegracji w życie społeczne.

8.1. Uprawnienia pracownicze

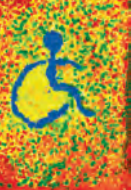
Prawa i obowiązki osób niepełnosprawnych w zakresie prawa pracy, tak jak w przypadku wszystkich innych pracowników, reguluje przede wszystkim Kodeks pracy. Należy wziąć pod uwagę także przepisy, które przyznają osobom niepełnosprawnym szczególne uprawnienia. Te ostatnie znajdują się głównie w ustawie o rehabilitacji, przywołanej na stronie 47.

Czas pracy

Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo. Jednak w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo. Skrócony wymiar czasu pracy nie powoduje obniżenia wysokości wynagrodzenia wypłacanego w stałej miesięcznej wysokości.

Dodatkowa przerwa w pracy

W ramach czasu pracy osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w wysokości 15 minut, przeznaczonej na gimnastykę

usprawniającą lub wypoczynek. Tak więc osobie niepełnosprawnej przysługuje łącznie 30 minut przerwy w pracy i nie powoduje to wydłużenia efektywnego czasu pracy (wskazane 15 minut dla niepełnosprawnych plus 15-minutowa przerwa z Kodeksu pracy na ogólnych zasadach, przysługująca każdemu pracownikowi zatrudnionemu co najmniej 6 godzin dziennie).

Dodatkowy urlop wypoczynkowy

Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego nabywa się po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia do jednego z tych stopni niepełnosprawności.

Dodatkowy urlop nie przysługuje osobie uprawnionej do:

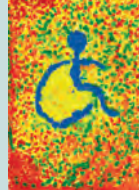
- urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych, lub
- urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów.

Jeżeli wymiar urlopu dodatkowego przysługującego na podstawie odrębnych przepisów jest niższy niż 10 dni roboczych, zamiast tego urlopu przysługuje urlop dodatkowy przysługujący z tytułu niepełnosprawności.

Zwolnienie od pracy z zachowaniem wynagrodzenia

Osoba z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:

- w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, jednak nie częściej niż raz w roku,
- w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortope-

dycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

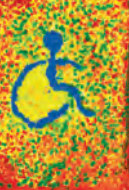
Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Łączny wymiar dodatkowego urlopu dla osoby niepełnosprawnej i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

8.2. Zakłady pracy chronionej

Osoby niepełnosprawne zainteresowane podjęciem zatrudnienia mogą je uzyskać między innymi w zakładach pracy chronionej. Status zakładu pracy chronionej może uzyskać pracodawca:

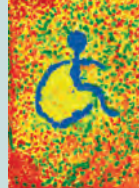
- który prowadzi działalność przez co najmniej 12 miesięcy, zatrudniający minimum 25 pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy i osiągający przez okres 6 miesięcy wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynoszący co najmniej 50%, w tym co najmniej 20% zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy winny odpowiadać przepisom bhp oraz uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych,
- zapewniający doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonuje 12 zakładów pracy chronionej, a w całym województwie wielkopolskim 243.

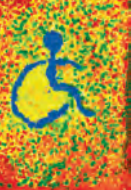

Wykaz zakładów pracy chronionej w powiecie wrzesińskim:

Zakład Usługowo-Naprawczy i Handlowy 62-300 Września, ul. Piastów 16 61-436-43-25	Diagnostyka pojazdowa
Spółdzielnia Inwalidów WIOSNA LUDÓW 62-300 Września, ul. Leśna 10 tel. 61-436-13-62,	Uszczelnienia do hydrauliki siłowej, urządzenia odbłaskowe, opakowania z tworzyw sztucznych, kształtki techniczne
MPT PIK Spółka jawna 62-300 Września, ul. Wrocławska 42B tel. 61-436-77-44	Dystrybutor artykułów spożywczych, hurtownia słodczy
Firma GIBOWSKI Sp. z o.o. 62-300 Września, Przyborki, ul. Wiejska 12B tel. 61-436-30-97	Produkcja zniczy
METGALEX Janiak Spółka jawna 62-300 Września, ul. Akacyjowa 11 tel. 61-436-71-14	Produkcja metalowych części do lamp, statywy do zestawów głośnikowych, wózki transportowe, malowanie proszkowe
PPH CENOS Sp. z o.o. 62-300 Września ul. gen. Sikorskiego 22 tel. 61-437-08-00	Produkcja i konfekcjonowanie art. spożywczych sypkich, usługi rekreacyjno-wypoczynkowe

Firma Usługowa EFEKT s.c. 62-300 Września, ul. Kosynierów 100 tel. 61-436-54-50	Usługi w zakresie sprzątania
TECHPAK Sp. z o.o. 62-300 Września, Białężycze 57 tel. 61-438-84-10	Produkcja opakowań tekturowych
ZELKA Sp. z o.o. 62-300 Września, Psary Małe ul. Folwarczna 8, tel. 61-438-84-10	Produkcja osprzętu do rynien
KOS ELEKTRO-SYSTEM Sp. z o.o. 62-300 Września, ul. Wrocławska 43 tel. 61-438-65-29	Produkcja osprzętu elektroinstalacyjnego, działalność hotelarska i gastronomiczna
KARLIK ELEKTROTECHNIK Sp.z o.o. 62-330 Nekla, ul. Wrzesińska 29 tel. 61-438-64-95	Produkcja wyłączników i puszek hermetycznych, złączy itp.
VENA STYLE Sp. z o.o. 62-330 Nekla, ul. Polna 7A tel. 61-640-36-96	Produkcja pomocnicza przy osprzęcie elektroinstalacyjnym

8.3. Szkolenia osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrześni jako poszukujące pracy (posiadające świadczenia rentowe – renta ZUS lub renta socjalna) mogą korzystać ze szkoleń organizowanych przez PCPR i finansowanych ze środków PFRON. Szkolenia te mają na celu zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenie dotychczasowych kwalifikacji zawodowych.

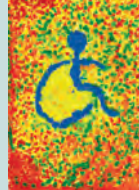
Szkolenie może odbywać się:

- w placówkach szkolących,
- w specjalistycznych ośrodkach szkoleniowo-rehabilitacyjnych tworzonych przez marszałka województwa w porozumieniu z pełnomocnikiem PFRON-u.

Szkolenie może trwać nie dłużej niż 36 miesięcy, a koszt tego szkolenia nie może przekroczyć dziesięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

8.4. Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni jest jednostką samorządu terytorialnego świadczącą usługi dla osób bezrobotnych, pracodawców i innych partnerów rynku pracy. Pośrednicy pracy przy pomocy doradców zawodowych aktywizują bezrobotnych poprzez uczestnictwo w stażach, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym, pracach interwencyjnych, robotach publicznych, pracach społecznie użytecznych, zajęciach w Klubie Pracy.

Rejestracja w PUP

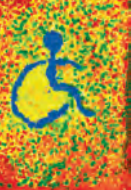
Jeśli pobierasz rentę, możesz zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy. W tym celu potrzebne są następujące dokumenty:

- dowód osobisty
- oryginał orzeczenia o przyznanej grupie inwalidzkiej
- oryginał świadectwa ukończenia szkoły
- oryginał świadectwa ukończenia kursów
- dotychczasowe świadectwa pracy
- oryginał dokumentu potwierdzającego przyznanie renty
- orzeczenie Komisji ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia (KIZ) o niepełnosprawności (wydane przed 1 września 1997 r.) – także z wpisem „żadna praca” – lub orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy – także z orzeczoną „całkowitą niezdolnością do pracy oraz z niezdolnością do samodzielnej egzystencji” (wydane po 1 września 1997 r.)

Osobie poszukującej pracy nie przysługują uprawnienia przewidziane dla bezrobotnych, jednakże może ona korzystać z pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego i szkoleń.

Jeśli nie posiadasz prawa do renty, a jesteś osobą niepełnosprawną – możesz zarejestrować się jako osoba bezrobotna. W tym przypadku musisz mieć następujące dokumenty:

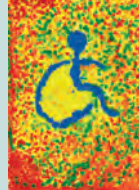
- dowód osobisty
- legitymację ubezpieczeniową pracowniczą
- świadectwo ukończenia szkoły lub dyplom (oryginał)

- zaświadczenie o wypłacanych zasiłkach chorobowych, macierzyńskich lub świadczeniach rentowych po ustaniu zatrudnienia wraz z kwotą podstawy do tych zasiłków; zaświadczenie ZUS o okresie wypłacanej renty lub wszystkie decyzje o przyznaniu renty
- zaświadczenia o miesięcznych dochodach brutto z tytułu zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu
- numer NIP
- książeczkę wojskową (dla osób po służbie wojskowej)
- oryginały wszystkich świadectw pracy
- osoby prowadzące działalność gospodarczą muszą przedłożyć decyzję administracyjną o jej wyrejestrowaniu oraz zaświadczenie z ZUS o okresach opłacanych składek
- zaświadczenie o pracy na umowę-zlecenie (razem z ubruttowionymi dochodami za każdy miesiąc pracy oraz informacją o składkach na ZUS i Fundusz Pracy)
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności

Należy pamiętać, że wyżej wymienione dokumenty powinno się traktować jako podstawowe, w szczególnych przypadkach wymagane są dokumenty uzupełniające.

W Powiatowym Urzędzie Pracy nie ma osobnej rejestracji dla osób niepełnosprawnych. Jeśli chcemy się zarejestrować jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy, musimy udać się do rejestracji ogólnej.

8.4.1. Formy wsparcia dla osób bezrobotnych

Klub Pracy

To propozycja dla osób chcących aktywnie i samodzielnie poszukiwać zatrudnienia. Zajęcia prowadzone są pod kierunkiem lidera w 8–12 grupach. Podczas spotkań bezrobotni uczą się pisania CV, listów motywacyjnych, prowadzenia rozmów z pracodawcą oraz skutecznych sposobów poszukiwania pracy.

Poradnictwo Zawodowe

W ramach pośrednictwa zawodowego można skorzystać z informacji o zawodach, rynku pracy i możliwości szkoleń. Doradcy udzielają porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, a na podstawie badań określają predyspozycje zawodowe.

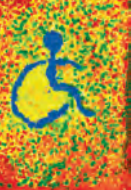
Staże

Są formą aktywizacji, która daje możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego, co zwiększa szanse bezrobotnego na znalezienie pracy.

Dotacja na podjęcie działalności gospodarczej

Osoba bezrobotna może ubiegać się o jednorazowe wsparcie na podjęcie działalności gospodarczej. Pomoc jest przyznawana na wniosek osoby bezrobotnej, w którym musi ona wskazać rodzaj planowanej działalności gospodarczej. Niektóre formy działalności nie otrzymują dofinansowania, m.in.:

- handel obwoźny, handel na straganach, handel samochodami,
- firma działająca wyłącznie poza granicami kraju,
- prowadzenie biura kredytowego i pożyczkowego,
- usługi transportowe,
- założenie spółki z inną osobą,

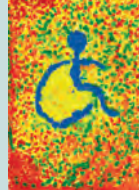
- prowadzenie działalności gospodarczej tożsamej z działalnością współmałżonka,
- prowadzenie w tej samej lokalizacji działalności gospodarczej o takim profilu, jak działalność gospodarcza prowadzona przez inny podmiot w tym samym miejscu.

Osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej kierowana jest na kurs „ABC prowadzenia działalności gospodarczej”, organizowany przez urząd pracy. Kurs trwa dwa tygodnie, jego uczestnicy zdobywają podstawową wiedzę o prowadzeniu własnej firmy, przedsiębiorczości, rozliczaniu podatków. Pod nadzorem prowadzącego zajęcia sporządzają biznesplany przyszłej działalności.

Wysokość takiego wparcia nie może być wyższa niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia, a wykorzystanie dotacji oznacza konieczność rozliczenia się z pobranych środków i prowadzenia działalności gospodarczej przynajmniej przez rok.

8.5. Niepełnosprawni w służbie publicznej

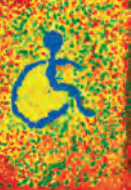
Samorząd wrzesiński siedem lat temu przystąpił do programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Niepełnosprawni w służbie publicznej”. Jego główny cel to aktywizacja zawodowa niepełnosprawnej młodzieży, ale także aktywizacja społeczna, w tym promująca jako dobrą praktykę aktywność lokalną niepełnosprawnych. W ratuszu, w strukturze Komendy Straży Miejskiej, utworzono dla nich stanowiska pracy przy obsłudze systemu wizyjnego oraz dozorze i obsłudze strefy płatnego parkowania. Aktualnie pracuje w tym charakterze 10 osób – kilka z nich było wcześniej uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej. Program PFRON skończył się w 2010 r., mimo to Urząd Miasta i Gminy we Wrześni kontynuuje jego główne idee. Kierujący pojazdami zauważyli zapewne osoby kontrolujące zaparkowane w centrum

miasta pojazdy. Tego typu praca osób niepełnosprawnych jest wspianą rekomendacją ich możliwości oraz świetnym przykładem ze strony władz miejskich promowania zatrudniania niepełnosprawnych. Słysząc głosy, że osoby te bardzo dobrze wywiązują się z powierzonych zadań i są pozytywnie, często z wyrozumiałością traktowani przez mieszkańców. Corocznie – również ze środków PFRON – już zatrudnionych wspierają niepełnosprawni stażyści, w ramach programów aktywizujących młodych ludzi.

WSPÓŁAUTORZY INFORMATORA I ICH PRACE

9. Rehabilitacja

Rehabilitacja według Światowej Organizacji Zdrowia to kompleksowe i skoordynowane stosowanie środków medycznych, socjalnych i zawodowych w celu usprawnienia osób z naruszoną sprawnością organizmu i uzyskania możliwie najlepszego stanu funkcjonalnego.

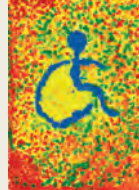
Głównymi cechami rehabilitacji powinny być:

- powszechność,
- wczesność,
- kompleksowość,
- ciągłość.

W procesie rehabilitacji wyróżnia się trzy formy działań: rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą.

9.1. Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Rehabilitacja ta odbywa się głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. Rehabilitacja społeczna obejmuje też edukację osób zdrowych w zakresie koniecznym do zrozumienia potrzeb niepełnosprawnych i akceptacji ich jako pełnoprawnych członków społeczeństwa. Powinniśmy dbać o zatarcie różnic między sprawnymi i niepełnosprawnymi. Likwidacja barier uniemożliwiających normalne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych powinna być sprawą ważną dla nas wszystkich. Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej zalicza się uczestnictwo w:

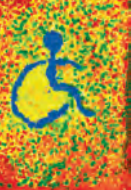

- **turnusach rehabilitacyjnych** jako zorganizowanej formie aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, która ma na celu ogólną poprawę psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników. **Szczegółowe informacje o turnusach rehabilitacyjnych w pkt. 10.1.**
- **warsztatach terapii zajęciowej**, które stwarzają osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia, samorządy lub przez inne podmioty. Celem warsztatu jest aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Służy temu stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy. Osoby niepełnosprawne, przyjmowane do warsztatu po 1 stycznia 1998 r., muszą posiadać w swoim orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Opis WTZ działających w powiecie wrzesińskim w pkt. 12.6.

- **środowiskowych domach samopomocy**
W powiecie wrzesińskim funkcjonują dwa Środowiskowe Domy Samopomocy: „Na Skarpie” w Gozdowie oraz „Jutrzenka” w Pietrzykowie. Środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają przystosowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, a także

zwiększenia ich zaradności i samodzielności życiowej. Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi. Ponadto prowadzi treningi umiejętności społecznych polegające na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Dom zapewnia uczestnikom, a także ich rodzinom opiekę psychiatryczną, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo socjalne oraz rehabilitację leczniczą. Umiejętności społeczne podopiecznych kształtowane są odpowiednio do ich potrzeb i możliwości poprzez współżycie w grupie, wszechstronne usprawnianie psychoruchowe, rozwijanie poczucia własnej wartości oraz pewności siebie. Działalność ŚDS jest finansowana jako zadanie zlecone samorządowi terytorialnemu w ramach dotacji celowej z budżetu wojewody.

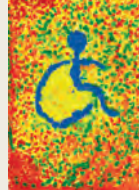
Wniosek o skierowanie do środowiskowego domu samopomocy składa się do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie.

Opis ŚDS działających w powiecie wrzesińskim w pkt. 12.5.

9.2. Rehabilitacja lecznicza

Rehabilitacja lecznicza to kompleksowe postępowanie, które ma na celu przywrócenie pełnej lub możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i zarobkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym. Stosowanie działań usprawniających i terapeutycznych ma poprawić jakość życia.

Z rehabilitacją medyczną nierozzerwalnie związana jest fizjoterapia polegająca na stosowaniu czynników takich jak: woda, światło, powietrze, ciepło, zimno, elektryczność, energia promienna, drgania, ruch bierny i czynny.

Na zabiegi rehabilitacyjne może skierować lekarz rodzinny lub specjalista, który podpisał umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia lub pracuje w placówce, która zawarła taką umowę.

W zależności od rodzaju i stopnia schorzenia można skorzystać z rehabilitacji:

- ambulatoryjnej, oddziału dziennego, domowej,
- ogólnoustrojowej, neurologicznej, kardiologicznej, pulmonologicznej,
- rehabilitacji specjalistycznej, niesklasyfikowanej odrębnie.

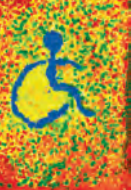
Wszystkie informacje o formach rehabilitacji i ośrodkach dostępne są na stronie internetowej NFZ www.nfz-poznan.pl lub pod nr. telefonu 61 850 60 00.

9.3. Wypożyczalnie sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego

W naszym powiecie nie ma typowej wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego, można jednak skorzystać z oferty instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie powiatu wrzesińskiego.

Miłosławskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy
Chorym i Niepełnosprawnym
ul. Wrzesińska 19
tel. 61-438-20-25, 664-290-945

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni
ul. Słowackiego 39
tel. 61-437-40-37

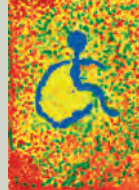

Fundacja Rozwoju Gminy Pyzdry
ul. Taczanowskiego 1
tel. 63-276-83-33

Osoby posiadające zbędny sprzęt ortopedyczny i rehabilitacyjny mogą zgłaszać chęć udostępnienia sprzętu pod numerem telefonu 61-640-45-63.

WSPÓŁAUTORZY INFORMATORA I ICH PRACE

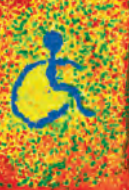

10. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PFRON jest organem administracji państwowej wspierającym rehabilitację oraz zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Środki PFRON przeznaczone są między innymi na:

- obniżanie kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez częściową refundację kosztów płacy (system SOD – dotyczy pracodawców),
- przystosowanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych, które rozpoczynają działalność gospodarczą lub rolniczą,
- wsparcie imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych osób niepełnosprawnych,
- turnusy rehabilitacyjne,
- warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej,
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego,
- likwidację barier,
- wsparcie edukacji osób niepełnosprawnych,
- wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zasady dofinansowania reguluje Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 z późn. zm.) oraz Rozpo-

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2002 r., nr 96, poz. 861 z późn. zm.)

Wysokość środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych określana jest corocznie algorytmem przez fundusz i dzielona na poszczególne zadania uchwałą Rady Powiatu Wrzesińskiego. W podziale środków uczestniczy Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, która jest organem opiniodawczo-doradczym starosty wrzesińskiego. Ponadto Rada zajmuje stanowisko w sprawach dotyczących środowiska osób niepełnosprawnych.

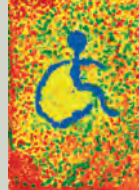
10.1. Turnusy Rehabilitacyjne

W turnusach rehabilitacyjnych mogą uczestniczyć osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub też orzeczenie równoważne. Takie uczestnictwo może zostać dofinansowane ze środków PFRON. Wniosek o dofinansowanie należy złożyć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni, wraz z:

- kopią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- wnioskiem lekarza o skierowanie na turnus rehabilitacyjny.

Wniosek o dofinansowanie rozpatrywany jest w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące, bez względu na stopień niepełnosprawności.

Osobie niepełnosprawnej ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności albo posiadającej orzeczenie równoważne oraz

osobie niepełnosprawnej w wieku do 16 lat może być przyznane dofinansowanie pobytu opiekuna.

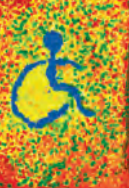
10.2. Likwidacja barier

Jednym z bardzo ważnych problemów, z jakim w swoim życiu spotykają się niepełnosprawni, są bariery funkcjonalne. Likwidacja barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Ze środków PFRON może być dofinansowana likwidacja barier funkcjonalnych, na którą składa się: architektura, urbanistyka, transport, komunikowanie się, a także urządzenia techniczne.

Przepisy ww. rozporządzenia nie definiują zakresu żadnej z barier. W związku z powyższym można przyjąć, że:

- bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienie występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym;
- bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności przedmiotów lub urządzeń;
- bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

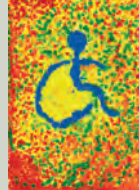

Przykłady w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych:

Likwidacja barier architektonicznych	Likwidacja barier w komunikowaniu się	Likwidacja barier technicznych
– budowa pochylni – likwidacja progów – wymiana ościeżnicy i drzwi – podłogi antypoślizgowe – wymiana wanny na brodzik – montaż osprzętu umożliwiającego otwarcie drzwi i okien w niestandardowy sposób	– urządzenia wspomagające odbiór dźwięku telewizora – telefon ze wzmacniaczem – budzik świetlny/wibracyjny – sygnalizacja optyczna dzwonków do drzwi, telefonu itp. – instalacja dźwiękowa sygnalizacyjno-alarmowa – telefon – CB-radio – komputer/laptop	– dźwig osobowy – podnośnik – poręcze w ciągach komunikacyjnych – uchwyty w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych – schodolaz – zmiana sposobu oświetlenia – łóżko rehabilitacyjne – siedzisko łazienkowe – krzesło toaletowe – piec elektryczny/pralka automatyczna

O dofinansowanie likwidacji barier:

- architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się;
- w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Pisemny wniosek o dofinansowanie likwidacji wyżej wymienionych barier funkcjonalnych osoba niepełnosprawna składa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni.

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych przysługuje osobom niepełnosprawnym, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku nie uzyskały odpowiednio na te cele dofinansowania ze środków Funduszu.

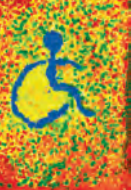
Ponadto dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy.

Wysokość dofinansowania likwidacji barier funkcjonalnych wynosi do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

10.3. Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Warunkiem otrzymania dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych wymienionych w pkt. 11.2. jest wcześniejsze otrzymanie refundacji z NFZ.

Pisemny wniosek o dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych osoba niepełnosprawna składa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

10.4. Inne formy wsparcia osób niepełnosprawnych

W roku 2012 powiat wrzesiński przystąpił do realizacji pilotażowego programu „**Aktywny samorząd**”. Głównym jego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

STRUKTURA PROGRAMU:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

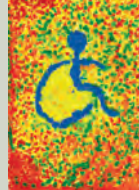
- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej

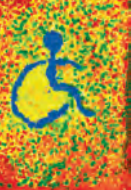
(dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Adresatami programu są:

- dzieci niepełnosprawne w wieku do 16 roku życia, posiadające orzeczenie o niepełnosprawności (dot. Moduł I, Obszar A zad. 1, Obszar B zad. 1 i 2, Obszar C zad. 1 i 2),
- osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej:
 - posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (dot. Moduł I, Obszar B zad. 1 i 2 z dysfunkcją obu kończyn górnych lub narządu wzroku oraz Obszar C zad. 1 i 2),
 - posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (dot. Moduł I, Obszar A z dysfunkcją narządu ruchu Obszar D i Moduł II),
 - niezależnie od stopnia niepełnosprawności (Moduł I, Obszar C zad. 3 i 4).

Wnioski oraz szczegółowe informacje można uzyskać w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni, ul. Wojska Polskiego 1, pok. 35, tel. 61-640-45-52.

11. Narodowy Fundusz Zdrowia

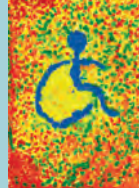
NFZ jest państwową jednostką organizacyjną działającą na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 r., nr 210, poz. 2135 z późn. zm.). Fundusz pełni w polskim systemie opieki zdrowotnej funkcję płatnika świadczeń zdrowotnych udzielanych ubezpieczonym i refunduje leki. Struktura organizacyjna NFZ składa się z centrali, oddziałów wojewódzkich oraz ich delegatur.

Dla powiatu wrzesińskiego jest to Narodowy Fundusz Zdrowia Wielkopolski Oddział Wojewódzki w Poznaniu i jego delegatury.

11.1. Refundacja zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Każdej ubezpieczonej osobie przysługuje bezpłatne lub za częściową odpłatnością zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze. Osoba starająca się o refundację nie musi posiadać orzeczenia o niepełnosprawności czy stopniu niepełnosprawności. W tym celu należy:

- uzyskać od lekarza rodzinnego lub lekarza specjalisty zlecenie na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze; lekarz rodzinny może wystawić zlecenie tylko na niektóre przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- potwierdzić zlecenie do realizacji w Wielkopolskim Oddziale Wojewódzkim NFZ w Poznaniu lub jego delegaturach; w przypadku zaopatrzenia comiesięcznego wymagane jest potwierdzenie zlecenia tylko raz na rok na dany środek pomocniczy,
- zrealizować zlecenie u świadczeniodawcy (producent lub sklep), który ma podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia.

NFZ określa limity refundacji zakupu sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych. Jeżeli kwota zakupu przekracza określony limit, kupujący musi pokryć różnicę z własnych środków.

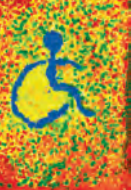
11.2. Wykaz ważniejszych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Przedmioty ortopedyczne przysługujące ubezpieczonemu:

- protezy kończyn,
- gorsety i kołnierze ortopedyczne,
- aparaty ortopedyczne i ortezy,
- obuwie ortopedyczne,
- laski i kule,
- balkoniki, podpórki i wózki inwalidzkie,
- wózek do raczkowania (pełzak) i fotelik do siedzenia dla dzieci,
- indywidualne przedmioty pionizujące.

Środki pomocnicze przysługujące ubezpieczonemu:

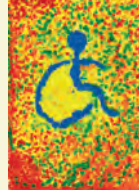
- soczewki okularowe korekcyjne i pomoce optyczne dla niewidzących,
- aparaty słuchowe i wkładki uszne,
- cewniki i worki do zbiórki moczu,

- worki samoprzylepne jednorazowego użycia do stomii,
- pieluchy anatomiczne, pieluchomajtki lub podkłady,
- protezy piersi, peruki,
- materace przeciwoodleżynowe.

WSPÓŁAUTORZY INFORMATORA I ICH PRACE

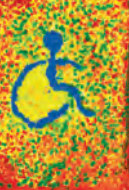
12. Instytucje wspierające i działające na rzecz osób niepełnosprawnych

12.1. Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” z oddziałami integracyjnymi we Wrześni

Od 1 października 2002 r. przedszkole „Słoneczko” we Wrześni prowadzi integrację dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi w ramach oddziałów integracyjnych. Jest jedyną placówką skupiającą dzieci niepełnosprawne w wieku od 3 do 10 lat, dającą możliwość równego rozwoju z dziećmi zdrowymi na terenie powiatu wrzesińskiego. Obecnie w przedszkolu działa 5 oddziałów integracyjnych, w których przebywa 16 dzieci z różnymi stopniami i rodzajami niepełnosprawności. Dzieci niepełnosprawne do przedszkola przyjmowane są na podstawie orzeczenia o kształceniu specjalnym lub opinii o potrzebie wczesnego wspomagania wydanej przez publiczną poradnię.

Przedszkole posiada odpowiednio przygotowaną kadrę specjalistyczną: nauczycieli przedszkola posiadających kwalifikacje do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi intelektualnie – oligofrenopedagogów, psychologa, logopedę nauczycieli wspomagających, rehabilitanta, pielęgniarkę.

Nauczyciele odpowiadający za prowadzenie oddziałów integracyjnych prowadzą indywidualne programy dla dzieci w zależności od orzeczenia o kształceniu specjalnym lub opinii o potrzebie wczesnego wspomagania.

W związku z różnymi dysfunkcjami i wadami rozwojowymi u dzieci przedszkole wyposażone jest w różnorodny sprzęt rehabilitacyjny, terapeutyczny i stymulacyjny:

- sala do stymulacji wielozmysłowej, czyli „Sala Doświadczania Świata”,
- sala gimnastyczno-rehabilitacyjna,
- gabinet psychologiczno-logopedyczno-pedagogiczny,
- prawidłowo przystosowane toalety,
- podjazdy.

Kontakt:

ul. 3 Maja 4, 62-300 Września

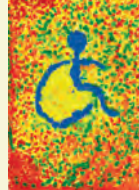
tel. 61-436-19-37

e-mail: przedszkole-1@wrzesnia.pl

www.p1wrzesnia.edupage.org

12.2. Szkoły z klasami integracyjnymi

Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 jest najstarszą szkołą we Wrześni. Odnowiona i wyremontowana, posiada dziś bazę lokalową i urządzenia, które czynią ją przyjazną osobom niepełnosprawnym. Szkoła posiada podjazd dla wózków inwalidzkich i windę, która pomaga uczniom dostać się do auli i izb lekcyjnych na wyższych piętrach. W ubiegłym roku szkolnym sześcioletnią edukację w „jedynce” zakończyła pierwsza klasa integracyjna, w której uczyli się uczniowie niesłyszący oraz z upo-

śledzeniem umysłowym w stopniu lekkim. W tym roku szkoła posiada trzy oddziały integracyjne (w klasie 2, 3 i 5) oraz jeden oddział specjalny, w którym uczy się dwójka dzieci niepełnosprawnych. W oddziałach integracyjnych i oddziale specjalnym nauczyciele prowadzących wspierają nauczyciele wspomagający. W szkole uczniowie mogą liczyć również na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, wyrównawcze oraz rewalidacyjne.

Uczniowie na wózkach inwalidzkich są dowożeni transportem opłaconym przez gminę.

Inne szkoły powiatu wrzesińskiego nie posiadają charakteru szkół integracyjnych. Jeśli rodzice mają takie życzenie, w zależności od warunków szkoły, niepełnosprawni mogą uczestniczyć w zajęciach w każdej placówce oświatowej najbliższej swego miejsca zamieszkania. Takie sytuacje są każdorazowo uzgadniane przez rodziców z dyrektorem i pedagogiem szkoły.

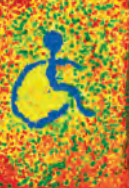
Kontakt:

Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 1 we Wrześni

ul. Szkolna 1, 62-300 Września

tel. 61-436-01-64

e-mail: ssp-1@wrzesnia.pl www.ssp-1.wrzesnia.pl

12.3. Zespół Szkół Specjalnych

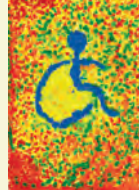

Zespół Szkół im. Janusza Korczaka we Wrześni to placówka szkolnictwa specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Placówka jest zespołem szkół różnych typów.

W Szkole Podstawowej i Gimnazjum funkcjonują dwa typy oddziałów:

- dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim,
- dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3 kształci wyłącznie uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim we wszystkich zawodach zgodnych z rozporządzeniem MEN. Zajęcia edukacyjne z przedmiotów ogólnokształcących odbywają się na terenie szkoły. Kształcenie w zakresie przedmiotów zawodowych odbywa się w Ośrodkach Doskonalenia Zawodowego w formie kursów i konsultacji. Praktyczną naukę zawodu uczniowie pobierają w przedsiębiorstwach, instytucjach samorządowych, zakładach rzemieślniczych oraz indywidualnych gospodarstwach rolnych. Zasadnicza Szkoła Zawodowa kończy się egzaminem potwierdzającym zdobycie kwalifikacji zawodowych.

Dzieci z dysfunkcją ruchową bądź specyficznymi potrzebami edukacyjnymi mają możliwość korzystania z nauczania indywidualnego. Szkoła organizuje również indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim.

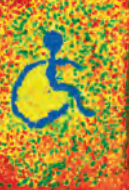
Wszyscy uczniowie uczęszczający do szkoły objęci są zajęciami rewalidacyjnymi: korygującymi wady mowy, korekcyjno-kompensacyjnymi, korekcyjnymi wad postawy oraz usprawniającymi techniki szkolne.

Warunkiem przyjęcia uczniów do Zespołu Szkół jest posiadanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Celem placówki jest nie tylko edukacja i rewalidacja uczniów, ale także rozbudzanie zainteresowań, poszerzanie horyzontów, wprowadzanie w świat kultury i sztuki, kierowanie samorozwojem, wspieranie uczniów w zyskiwaniu pewności siebie i kształtowaniu poczucia własnej wartości.

W szkole aktywnie działa wiele kół zainteresowań. Uczniowie redagują i wydają szkolne czasopisma. Prowadzona jest bogata działalność turystyczno-edukacyjna (wycieczki, rajdy, „zielona szkoła”) i rehabilitacja (basen i hipoterapia). W szkole realizowanych jest wiele innowacyjnych projektów edukacyjnych, a także projektów współfinansowanych przez Unię Europejską. Młodzież uczestniczy w akcjach społecznych (kwesty, zbiórki żywności, krwiodawstwo). Szkoła kładzie duży nacisk na edukację zdrowotną.

Placówka, mimo trudnych warunków lokalowych i niepełnego przystosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada nowoczesne zaplecze. Na szczególną uwagę zasługują: sala doświadczania świata, sala rehabilitacyjna ze sprzętem do integracji sensorycznej, pracownia komputerowa, centrum multimedialne, sale lekcyjne wyposażone w projektory multimedialne, tablica interaktywna, laptopy ze specjalistycznym oprogramowaniem. Posiadanie przez szkołę autobusu daje możliwość realizacji wielu wyjazdów edukacyjnych, wycieczek, „zielonych szkół”.

Z inicjatywy nauczycieli w roku 2008 powstało Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelaktualnie „Razem”. Działalność Stowarzyszenia pozwala na pozyskiwanie środków finansowych i realizację projektów edukacyjnych.

Kontakt:

Zespół Szkół Specjalnych, ul. Batorego 8, 62-300 Września

tel./fax 61-436-04-51

e-mail: zsswrz@szkola.wp.pl

www.zss.wrzesnia.powiat.pl

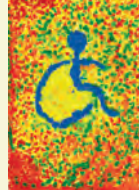
12.4. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna

Poradnia udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom, uczniom, ich rodzicom i nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie działania poradni, nieodpłatnie, na wniosek zainteresowanych.

Poradnia wydaje opinie na pisemny wniosek rodziców/prawnych opiekunów dziecka lub na wniosek pełnoletniej osoby, której dotyczy opinia.

Dzieci i młodzież oraz ich rodzice mogą uzyskać w poradni informację o wynikach diagnozy przeprowadzonej w poradni. Informację wydaje się na pisemny wniosek rodziców albo pełnoletniej osoby, której dotyczy informacja.

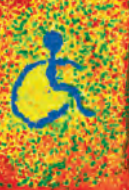

W poradni działa zespół orzekający, który wydaje na wniosek rodziców/opiekunów prawnych lub pełnoletniego ucznia:

- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych: z upośledzeniem umysłowym, niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących, z autyzmem, niepełnosprawnych ruchowo, ze sprzężonymi niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy;
- orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły;
- orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim;
- opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

Poradnia realizuje zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Działania poradni na terenie placówek oświatowych odbywają się na wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki, skierowany do poradni – w szczególności dotyczy to działań w zakresie m.in.: zajęć obserwacyjno-diagnostycznych, badań przesiewowych, spotkań i warsztatów

dla rodziców, nauczycieli, uczniów, udziału w posiedzeniach zespołów ds. potrzeb edukacyjnych ucznia.

Kontakt:

ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września

tel. 61-640-45-70

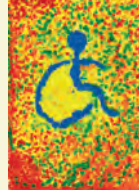
e-mail: poradniapsychwrzesnia@op.pl

www.ppp.wrzesnia.powiat.pl

12.5. Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy „Jutrzenka” w Pietrzykowie

Swoją działalność rozpoczął w 2005 r. W zajęciach organizowanych przez placówkę uczestniczy 35 osób z czterech gmin: Pyzdry, Kołaczko-wo, Łądek i Zagórów. Zajęcia z uczestnikami realizuje zespół w składzie: 4 terapeutów zajęciowych, pracownik socjalny, rehabilitant, pedagog, psycholog i psychiatra. Terapeuci po rozpoznaniu zainteresowań i możliwości proponują każdej osobie konkretne zajęcia, które odbywają się w pracowniach: gospodarstwa domowego, artystycznej, stolarskiej, komputerowej, ogrodniczej. Ponadto placówka posiada pracownię rehabilitacyjną, w której poprzez ćwiczenia i zabiegi przywracana jest lub utrzymywana sprawność fizyczna uczestników. Oprócz zadań realizowanych w poszczególnych pracowniach oferowany jest szereg dodatkowych zajęć rozwijających uczestników. Są to: treningi czystości, treningi gospodarowania własnymi środkami finansowymi, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, tj. wyjazdy na imprezy organizowane przez inne zaprzyjaźnione placówki, wspólne oglądanie filmów oraz przedstawień teatralnych, wyjazdy do restauracji, wycieczki krajoznawcze.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Jutrzenka” w Pietrzykowie organizuje cykliczne i okazjonalne spotkania oraz uroczystości, które przygotowują uczestnicy wspólnie z terapeutami. Najważniejszym od lat wydarzeniem jest listopadowy „Bal Marcinkowy”, gdzie zaproszeni goście, w tym rodziny, mogą posmakować wspaniałych wypieków wykonanych przez podopiecznych Domu.

Kontakt:

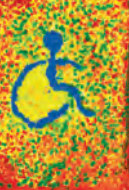
Środowiskowy Dom Samopomocy w Pietrzykowie

Pietrzyków 49, 62-310 Pyzdry

tel. 63-276-89-04

e-mail: sds.pietrzykow@vp.pl

www.sdspietrzykow.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Skarpie” w Gozdowie

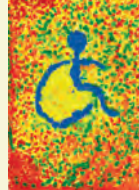
Funkcjonuje już siódmy rok. Pod fachowym okiem terapeutów zajęciowych prowadzone są zajęcia w 6 pracowniach: gospodarstwa domowego, plastyczno-introligatorskiej, stolarsko-ogrodniczej, krawieckiej, rękodzieła artystycznego oraz komputerowej.

Z oferty placówki korzysta 37 uczestników, z gmin: Września, Nekla, Kołaczkowo i Miłosław. Ponadto uczestniczą w zajęciach na specjalnych warunkach tzw. klubowicze, oczekujący na swoje miejsce w placówce. Dom prowadzi pomoc w zakresie usamodzielniania uczestników w celu jak najdłuższego pozostawania w dotychczasowym środowisku.

W ramach realizacji pracy socjalnej prowadzona jest współpraca z rodzicami i opiekunami uczestników, w celu bieżącej analizy ich sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, zdrowotnej oraz reagowania na każdą istotną zmianę sytuacji życiowej.

Dom ma swoje bardzo ważne wydarzenie sportowe. Corocznie od 2007 r. odbywa się „Spartakiada Osób Niepełnosprawnych” organizowana przy współudziale Fundacji Dzieci Wrzesińskich oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W imprezie biorą udział podopieczni zaprzyjaźnionych środowiskowych domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej oraz domów pomocy społecznej – łącznie ponad 200 zawodników. Celem Spartakiady jest wzbudzanie u osób niepełnosprawnych chęci i gotowości pokonywania barier. Daje

to niepełnosprawnym poczucie smaku zwycięstwa; dla wielu z nich już sam start jest ogromnym sukcesem.

Kontakt:

Gozdowo 59, 62-300 Września

tel./fax 61-436-11-38

e-mail: sds.wrzesnia@wp.pl

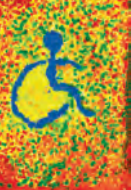
www.sds.wrzesnia.prv.pl

12.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej we Wrześni

Powstał w 1997 r. jako pierwszy w naszym powiecie. Placówka jest jednostką organizacyjną gminy Września, dziennym ośrodkiem dla pięćdziesięciu osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym z terenu gmin Września i Nekla.

Zajęcia odbywają się w 10 pracowniach: gospodarstwa domowego, komputerowo-medialnej, stolarskiej, ogrodniczej, tkackiej, plastyczno-fotograficznej, introligatorskiej, muzycznej, krawieckiej oraz metaloplastyki i ceramiki. Dzięki terapii uczestnicy rozwijają swoje pasje, utrwalają nabyte i zdobywają nowe umiejętności. Uczestnicząc w licznych wycieczkach, imprezach kulturalnych i sportowych, integrują się ze społeczeństwem.

Szereg działań jest skierowanych na aktywizację zawodową, czego efektem jest zdobycie przez 10 uczestników zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Warsztat:

- jest organizatorem Festiwalu Piosenki Turystycznej,
- bierze udział w zawodach sportowych i konkursach plastycznych,
- organizuje zbiórki publiczne na rzecz schroniska dla zwierząt,
- uczestniczy w projektach aktywizujących osoby z niepełnosprawnością.

Kontakt:

ul. gen. Sikorskiego 36, 62-300 Września

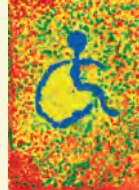
tel. 61-640-13-00, 61-640-13-01

e-mail: magdalena.sobczak-jankiewicz@wtz.wrzesnia.pl

www.wtz.wrzesnia.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej w Rudzie Komorskiej

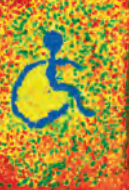
Jednostką prowadzącą Warsztat Terapii Zajęciowej w Rudzie Komorskiej jest organizacja pozarządowa Stowarzyszenie Oświaty Społecznej w Pyzdrach. Warsztat powstał w 2001 r.

W placówce swoje miejsce znalazło 30 osób niepełnosprawnych z gmin Pyzdry i Kołaczkowo. Zajęcia są organizowane według predyspozycji uczestników, pomyślności danego instruktora, w zależności od charakteru pracowni.

Uczestnicy są przydzieleni do 6 pracowni: multimedialnej, gospodarstwa domowego, krawiecko - tkackiej, artystycznej, stolarsko-ślusarskiej oraz ogrodniczej. Korzystają także z sali rehabilitacyjnej, w której odbywają się indywidualne ćwiczenia bierne, wspomagane, rozciągające, gimnastyka ruchowa oraz masaże klasyczny. Do ich dyspozycji jest również znajdująca się w ogrodzie ścieżka zdrowia oraz boiska treningowe do piłki nożnej i koszykówki. Znaczącym dla kondycji podopiecznych, a także szansą na poznanie świata i ludzi jest organizowany wyjazd na turnus rehabilitacyjny i wycieczki, np. do Zakopanego, Karkonosze-Praga.

Od 2002 r. Warsztat przygotowuje coroczny Halowy Turniej Piłki Nożnej, w którym biorą udział uczestnicy z sąsiednich placówek. Chlubą placówki jest organizowane przez nią integracyjne spotkanie osób niepełnosprawnych „Razem Łatwiej”, na którym spotykają się zaprzyjaźnio-

ne ośrodki. W pracowniach wykonywane są: nadruki na kubkach, wizytówki, foldery, dyplomy, kartki świąteczne i okolicznościowe, plecione ozdoby, maskotki, wycinane i wyszywane aplikacje, tkane gobeliny. Uczestnicy malują na szkłe, ozdabiają porcelanowe butelki, figury, lepią z plasteliny i modeliny. Z kwiatów i zbóż robione są kompozycje okolicznościowe, stroiki, wieńce dożynkowe.

Kontakt:

Ruda Komorska 1, 62-310 Pyzdry

tel./fax 63-276-82-65

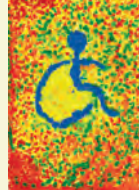
e-mail:wtzrudakom@o2.pl

www.wtzrudakomorska.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej w Czeszewie

Jest najmłodszym z warsztatów w powiecie wrzesińskim, powstał w grudniu 2003 r. Znalazło w nim miejsce 30 osób niepełnosprawnych, głównie z terenu gminy Miłosław. Terapeuci zajęciowi w pracowniach: gospodarstwa domowego, artystycznej, muzycznej, komputerowej, ogrodniczej i kontaktu z przyrodą oraz stolarsko ślusarskiej uczą podopiecznych wykonywania prac i odpowiedzialności za podjęte działania. Prowadzone zajęcia wpływają pozytywnie na rozwój osobowości, samopoczucie, wzmacniają poczucie własnej wartości i wiary we własne możliwości, uczą wykonywania pracy zespołowej. Proces rehabilitacji wspomaga fizjoterapeuta, pod kierunkiem którego uczestnicy dbają o swoją sprawność fizyczną, korekcję oraz kompensację niepełnosprawności ruchowej.

Ważnym elementem działalności warsztatu jest integracja. Corocznie warsztat organizuje kilka cyklicznych spotkań: festyn z przedszkolakami, tematyczny bal karnawałowy i Święto Latawca w plenerze.

Duże znaczenie ma poznawanie świata i ludzi poprzez uczestnictwo w wycieczkach, zawodach, piknikach, spektaklach filmowych i teatralnych.

Kontakt:

Czeszewo, ul. Szkolna 24, 62-322 Orzechowo

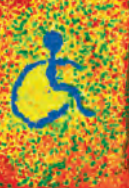
tel./fax 61-438-47-33

e-mail: [wtzczeszewo@op.pl](mailto:wzczeszewo@op.pl)

www.wzczeszewo.org

12.7. Dom Pomocy Społecznej

Dom Pomocy Społecznej we Wrześni jest placówką całodobową dla 45 osób przewlekle somatycznie chorych. Prawo umieszczenia w domu przysługuje osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu

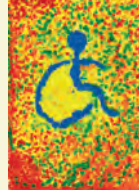
wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w środowisku, której nie można zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy oraz ustalającą opłatę za pobyt wydaje OPS właściwy dla danej osoby w dniu jej kierowania do placówki. Pobyt w domu jest odpłatny w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania na dany rok. Mieszkaniec domu ponosi opłatę w wysokości 70% swojego dochodu. Różnicę pomiędzy opłatą mieszkańca a średnim kosztem utrzymania pokrywa rodzina mieszkańca oraz gmina, która skierowała daną osobę do DPS.

Dom dysponuje jedno-, dwu- i trzyosobowymi pokojami mieszkalnymi, które wyposażone są w podstawowe sprzęty oraz instalację przyzywową, przeciwpożarową, telefoniczną, radiowo-telewizyjną. Trzykondygnacyjny budynek jest w pełni pozbawiony barier architektonicznych, posiada windę i podjazdy zewnętrzne.

Mieszkańcy mają zapewnione wsparcie socjalne, psychologiczne, opiekę pielęgniarską, lekarza rodzinnego i dojazdu do specjalistów. W ramach usług opiekuńczych mieszkańcom udzielana jest pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, m.in. mycie, kąpiel, ubieranie, karmienie. Placówka zapewnia cztery posiłki dziennie z uwzględnieniem posiłków dietetycznych. Jadłospis opracowywany jest w porozumieniu z samorządem mieszkańców. Podopieczni mają możliwość korzystania z różnorodnych form spędzania wolnego czasu, m.in. terapia zajęciowa

poprzez muzykoterapię, biblioterapię, rękodzieło artystyczne, zajęcia plastyczne, prace w drewnie, szydełkowanie, gry logiczne, rozmowy terapeutyczne. Prowadzone są również zajęcia rekreacyjne, gimnastyka usprawniająca, zabiegi fizjoterapeutyczne oraz zajęcia na sali ćwiczeń. Bardzo ważnym miejscem dla mieszkańców jest kaplica, w której w każdą sobotę i święta odprawia się msze święte. W domu organizuje się wiele imprez okolicznościowych, np. Dzień Babci, Dziadka, Matki, imieniny mieszkańców, biesiady, festyny, itp.

Zajęcia organizowane w Domu Pomocy Społecznej mają na celu aktywizowanie mieszkańców oraz podtrzymywanie ich sprawności fizycznej i intelektualnej.

Kontakt:

ul. Szkolna 25, 62-300 Września

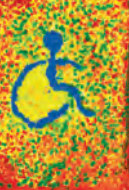
tel./fax 61-436-07-98

e-mail: dpswrzesnia@data.pl

12.8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Jednostką organizacyjną samorządu powiatowego wykonującą zadania pomocy społecznej powiatu jest PCPR. Do jego zadań należy diagnozowanie, przeciwdziałanie problemom społecznym oraz bezpośrednia pomoc i wsparcie osób niepełnosprawnych. Zakres działania Powiatowego Centrum został określony w Ustawie o pomocy społecznej, a także w Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. PCPR realizuje ponadto powierzone przez PFRON zadania mające na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w różnych formach aktywizacji społecznej, zawodowej i zdrowotnej. W strukturach PCPR funkcjonuje Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, realizujący zadania

rządowe z zakresu orzecznictwa dla mieszkańców powiatu wrzesińskiego.

PCPR koordynuje i wspiera funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz niepełnosprawnych w zakresie szeroko rozumianej rehabilitacji.

Realizując zadania, PCPR współdziała z Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz innymi instytucjami-podmiotami wspierającymi niepełnosprawnych czy działającymi na ich rzecz.

Szczegółowe informacje o wyżej wymienionych zagadnieniach oraz wszelkie dane adresowe znajdziecie Państwo na stronach informatora.

Kontakt:

ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września

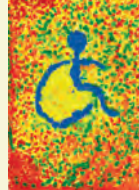
tel. 61-640-45-54

e-mail: sekretariat@pcprwrzesnia.pl

www.pcprwrzesnia.pl

12.9. Spółdzielnia Socjalna „UL”

Spółdzielnia Socjalna „UL” to przedsiębiorstwo zatrudniające osoby niepełnosprawne, a także zagrożone wykluczeniem społecznym. Powstała w 2007 r. z inicjatywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni. Spółdzielnia to podmiot, którego forma prawna pozwala łączyć cechy przedsiębiorstwa, spółdzielni i organizacji pozarządowej. Członkami spółdzielni, a jednocześnie zatrudnionymi pracownikami mogą być osoby niepełnosprawne, bezrobotne, osoby po leczeniu odwykowym, po resocjalizacji. To, co wyróżnia jej ofertę, to przede wszystkim konkurencyjne ceny i elastyczność podejmowanych działań. Oferta spółdzielni jest kształtowana w odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie na lokalnym rynku usług. Spółdzielnia specjalizuje się w profesjonalnym praniu dywanów, wykładzin, tapicerki meblowej i samochodowej. Ponadto

„UL” wykonuje prace porządkowe na zewnątrz i wewnątrz budynków, w tym regularne lub okazjonalne sprzątanie mieszkań. Spółdzielnia posiada również specjalistów i profesjonalny sprzęt do pielęgnacji terenów zielonych i wykonywania prac sezonowych. „UL”

jest jedyną na wrześńskim rynku firmą świadczącą usługi pielęgnacji nagrobków i miejsc pamięci. Pracownicy spółdzielni, wykorzystując doświadczenie własnego procesu aktywizacji zawodowej, dzielą się swoją wiedzą i umiejętnościami praktycznymi z kolejnymi osobami bezrobotnymi, prowadząc Klub Integracji Społecznej.

Kontakt:

ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września

tel./fax: 61-640-45-62

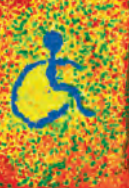
biuro@spoldzielnia-ul.pl

12.10. Nowo powstałe placówki w 2013 r.

Ośrodek Arka we Wrześni

We Wrześni powstała kolejna placówka odpowiadająca potrzebom dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców. Przy ul. Owocowej 2 otwarto Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy „Arka”. Ośrodek Arka realizuje obowiązek szkolny dla dzieci i młodzieży z umiarkowanym, znacznym i głębokim upośledzeniem umysłowym. We wrześniu naukę w trzech grupach rozpoczęło 12 dzieci, które są przywożone i odwożone busem.

W ośrodku uczą się niepełnosprawni intelektualnie, choć nie jest to szkoła specjalna. Placówka ma inną specyfikę, mimo że działa na podobnej płaszczyźnie.

Oprócz edukacji ośrodek prowadzi terapię ręki, wzroku, sensoryczną, hipoterapię, rehabilitację oraz zajęcia na basenie. W ośrodku działa gabinet logopedyczny i psychologiczny. Do dyspozycji podopiecznych są 4 sale dydaktyczne, sala rehabilitacyjna, do terapii wzroku, kuchnia, a także winda.

Rodzice nie muszą płacić za pobyt dziecka w placówce, bo jest ona dotowana przez ministerstwo edukacji narodowej. Młodzi podopieczni spędzają w Arce około 6 godzin dziennie, co daje swobodę opiekunom. W tym czasie mogą oni pracować lub załatwiać własne sprawy.

Kontakt:

Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy „Arka”

ul. Owocowa 2, 62-300 Września

tel. 668- 672-697

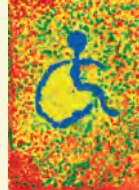
e-mail: kontakt@arka-wrzesnia.pl

www.arka-wrzesnia.pl

Przedszkole „Magiczny Zakątek”

Z początkiem września inaugurowało działalność Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Magiczny Zakątek”. Obecnie funkcjonują dwie grupy integracyjne. Docelowo z placówki będzie korzystało 42 dzieci. W przedszkolu są dwie duże sale do zajęć dydak-

tycznych dla grup integracyjnych oraz mniejsze, m.in. do terapii sensorycznej i zajęć wg metody Montessori. Przedszkole wyposażone jest w kolorowe łazienki dostosowane dla potrzeb niepełnosprawnych dzieci. Przy „Magicznym zakątku” będzie działał pierwszy w Wielkopolsce Klub Rodzica Help Fundacji „Jaś i Małgosia” zrzeszający rodziców dzieci z autyzmem i innego typu zaburzeniami. Klub jest terenowym oddziałem ogólnopolskiej Fundacji J i M, która została stworzona przez rodziców. Klub będzie zapraszał specjalistów, którzy będą szkolić zarówno rodziców i pracowników oświaty, jak postępować z dziećmi cierpiącymi na różnego typu zaburzenia.

Dla każdego dziecka będzie opracowany indywidualny program nauczania, dostosowany do jego możliwości. W „Magicznym Zakątku” z każdym przedszkolakiem ma pracować grupa specjalistów – od oligofrenopedagoga, psychologa, terapeuty, rehabilitanta, logopedy, po pielęgniarkę. Ideą jest przygotowanie dzieci do podjęcia nauki w szkole i samodzielności odpowiednio do stopnia niepełnosprawności, tak, by w przyszłości mogły poradzić sobie w życiu.

Kontakt:

Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Magiczny Zakątek”

ul. Owocowa 2 , 62-300 Września

tel. 881-058-562

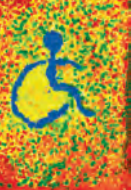
e-mail: kontakt@magicznyzakatek.com.pl

www.magicznyzakatek.com.pl

12.11. Inne formy wsparcia

Wypożyczanie książek

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września oferuje na terenie Wrześni osobom niepełnosprawnym ruchowo, które nie mogą dotrzeć do biblioteki, „Książkę na telefon”.

Kontakt:

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Września

ul. Dzieci Wrzesińskich 13

tel. 61-436-25-96

Przewóz osób niepełnosprawnych

Na terenie powiatu wrzesińskiego funkcjonuje firma, która świadczy usługi transportowe z możliwością przewozu osób na wózkach inwalidzkich, samochodem z windą.

Kontakt:

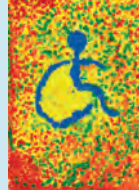
tel. 503-423-557

Msze święte dla niesłyszących

W parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Świętego Ducha we Wrześni odprawiana jest raz w miesiącu msza św. dla osób niesłyszących, z udziałem lektora języka migowego.

Kontakt:

Biuro parafialne, tel. 61-436-27-81

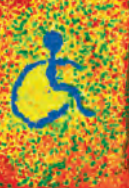

13. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni działa **Forum Organizacji Pozarządowych Powiatu Wrzesińskiego**, skupiające w swoich szeregach 19 stowarzyszeń i fundacji. Głównym celem Forum jest aktywizacja środowiska osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym oraz pomoc w pozyskiwaniu funduszy poprzez udział w otwartych konkursach ofert realizowanych w formie wspierania zadań w sferze pomocy społecznej.

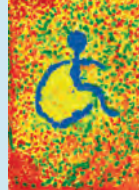
Organizacje pozarządowe zrzeszone w Forum korzystają nieodpłatnie z sali konferencyjnej i rehabilitacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na zebrania, występy, wystawy oraz różnego rodzaju formy terapii i zajęcia rehabilitacyjne.

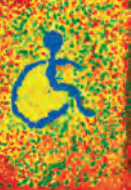

FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH POWIATU WRZESIŃSKIEGO

NAZWA ORGANIZACJI	ADRES	TELEFON KONTAKTOWY	PREZES / OSOBA DO KONTAKTU
Fundacja ODRODZENI	Nekielka Kwiatowa 20	663-786-085	Hanna Dmitrzak-Paszek
Fundacja DZIECI WRZESIŃSKICH	Września Szkolna 12	61-436-67-73	Irena Hrycaj-Wołoszyn
Stowarzyszenie Wrzesiński Klub AMAZONKI	Września Chopina 9	61-640-08-00	Halina Rembowicz
Miłosławskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym i Niepełnosprawnym	Miłosław Wrzesińska 19	61-438-20-25 664-290-945	Leonard Dopierała
Wrzesińskie Stowarzyszenie Osób Niesłyszących i Niedosłyszących JEDNOŚĆ	Września Chopina 9	697-186-132	Ryszard Matuszak
Polski Związek Niewidomych	Września Chopina 9	519-514-197	Irena Nowicka
Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	Września Ogrodowa 6	61-436-36-10	Marianna Okoniewska
Stowarzyszenie Strzelecko-Rekreacyjne OGOŃCZYK	Nekla Dworcowa 12	502-895-533	Stanisław Hoppe
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Narządu Ruchu Ziemi Wrzesińskiej RADOŚĆ	Września Chopina 9	501-291-762	Krystyna Kęsy

Stowarzyszenie Pro Bono Familiae	Września Staszica 14	61-278-54-92	Zenon Cichy
Wielkopolski Związek Narządu Ruchu, oddział we Wrześni	Września Chopina 9	61-640-08-01	Marek Kozłowicz
Wrzesińskie Stowarzyszenie Abstynentów JANTAR	Września Chopina 9	606-903-528 61-437-78-42	Ryszard Szcześniak
PCK – Zarząd Rejonowy we Wrześni	Września Wojska Polskiego 1	695-609-504	Marek Kołata
Uczniowski Klub Sportowy DIABŁY	Gorzyce gm. Miłostaw	661-941-544	Stanisław Filipiak
Centrum Pomocy Bliźniemu Monar – Markot	Zieliniec 73	61-438-58-72 605-401-786	Lech Rudny
Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego w Gnieźnie, koło we Wrześni	Września Wiśniowa 69	605-928-751	Marek Pogłodziński
Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej RAZEM	Września Batorego 8	61-436-04-51	Olga Sierecka- Nawrocka
Koło Emerytów i Rencistów SOLIDARNOŚĆ Tonsil SA	Września 3 Maja 12/1	604-679-099	Teresa Piskorz
„Wrzosiki” Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Dzieci i Dorosłych	Września Fromborska 24	508-149-142	Agnieszka Więcek

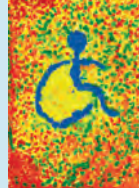

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych niezrzeszone w FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH POWIATU WRZESIŃSKIEGO

NAZWA ORGANIZACJI	ADRES
Stowarzyszenie Oświaty Społecznej w Pyzdrach , siedziba: Warsztat Terapii Zajęciowej w Rudzie Komorskiej	Ruda Komorska 1 62-310 Pyzdry
Stowarzyszenie „Wielkopolscy Bieganie”	Bieganowo 35 62-305 Sokolniki
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, koło Nekla	ul. Poznańska 25 62-330 Nekla
Fundacja Rozwoju Gminy Pyzdry	ul. Taczanowskiego 1 62-310 Pyzdry
Towarzystwo Wykorzystania Wód Termalnych i Walorów Naturalnych Ziemi Czeszewskiej	ul. Szkolna 29, Czeszewo 62-322 Orzechowo
Stowarzyszenie „Kąg”	ul. Świętokrzyska 20, 62-300 Września

Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne korzystają ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie do wyjazdów rekreacyjno-turystycznych, pikników i festynów integracyjnych.

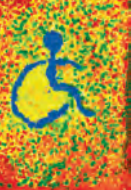

W ramach „Programu współpracy powiatu wrzesińskiego z organizacjami pozarządowymi” mogą one uczestniczyć w realizacji zadań publicznych związanych z ochroną i promocją zdrowia oraz działalnością na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w formie otwartych konkursów ofert. Corocznie zadania oraz wysokość środków określa Rada Powiatu we Wrześni.

WSPÓŁAUTORZY INFORMATORA I ICH PRACE

14. Informacje teleadresowe

Telefony alarmowe

997 – Policja

998 – Straż Pożarna

999 – Pogotowie Ratunkowe

986 – Straż Miejska

112 – Telefon alarmowy w nagłych wypadkach

992 – Pogotowie Gazowe

993 – Pogotowie Ciepłownicze

994 – Pogotowie wodno-kanalizacyjne

991 – Pogotowie Energetyczne

61-437-52-97 – Całodobowy policyjny telefon zaufania

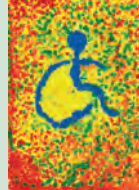
19-757 – Infolinia PKP

61-437-00-66 – Informacja PKS

61-437-46-00 – Pogotowie Energetyczne, ul. Witkowska 5

61-437-65-50 – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, ul. Piastów 17a

61-436-23-59 – Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych, ul. gen. Sikorskiego 38

61-436-05-47 – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,
ul. Miłosławska 8

61-436-07-32 – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ul. Wrocławska 42

Urzędy z terenu powiatu wrzesińskiego

Starostwo Powiatowe we Wrześni

ul. Chopina 10, 62-300 Września
tel. 61-640-44-44, fax 61-640-20-51
e-mail: starostwo@wrzesnia.powiat.pl
www.wrzesnia.powiat.pl

Urząd Gminy Kołaczkowo

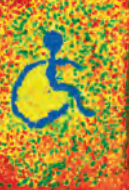
pl. Reymonta 3, 62-306 Kołaczkowo
tel. 61-438-53-24, fax 61-438-53-21
e-mail: ug@kolaczkowo.pl
www.kolaczkowo.pl

Urząd Gminy Miłosław

ul. Wrzesińska 19, 62-320 Miłosław
tel. 61-438-20-21, 61-438-20-22, fax 61-438-30-51
e-mail: sekretariat@miloslaw.info.pl
www.ug.miloslaw.info

Urząd Miasta i Gminy Nekla

ul. Dworcowa 10, 62-330 Nekla
tel. 61-438-60-11, fax 61-438-64-90
e-mail: nekla@gminanekla.pl
www.nekla.eu

Urząd Miasta i Gminy Pyzdry

ul. Taczanowskiego 1, 62-310 Pyzdry
tel. 63-276-83-33, fax 63-276-83-34
e-mail: gmina@pyzdry.pl
www.pyzdry.pl

Urząd Miasta i Gminy Września

ul. Ratuszowa 1, 62-300 Września
tel. 61-640-40-40, fax 61-640-40-44
e-mail: wrzesnia@wrzesnia.pl
www.wrzesnia.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni

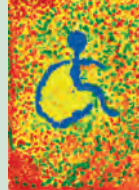
ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września
tel. 61-640-45-50, fax 61-640-45-59
e-mail: sekretariat@pcprwrzesnia.pl
www.pcprwrzesnia.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołaczku

pl. Reymonta 3, 62-306 Kołaczko
tel. 61-438-51-12, fax 61-438-56-00
e-mail: opskolaczko@op.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłosławiu

ul. Wrzesińska 19, 62-320 Miłosław
tel. 61-438-20-24, 61-438-30-96, fax 61-438-37-49
e-mail: ops.miloslaw@op.pl

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nekli

ul. Dworcowa 12, 62-330 Nekla

tel./fax 61-438-64-72

e-mail: mgops@gminanekla.pl

www.mgops.nekla.eu

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyzdrach

pl. Sikorskiego 19

62-310 Pyzdry

tel. 63-276-81-75, fax 63-276-81-70

e-mail: opspyzdry@wp.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

ul. Fabryczna 14, 62-300 Września

tel. 61-640-72-00, 61-640-72-01, fax 61-640-72-66

e-mail: opswrz@wrzesnia.pl

www.ops.wrzesnia.pl

Zakład Ubezpieczeń Społecznych we Wrześni

ul. Wrocławska 42, 62-300 Września

tel. 61-437-43-00, fax 61-436-11-20

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

ul. Szkolna 3, 62-300 Września

tel. 61-436-44-95, fax 61-436-53-05

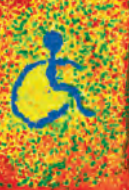
Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

ul. Wojska Polskiego 2, 62-300 Września

tel. 61-640-35-35

e-mail: sekretariat@pupwrzesnia.pl

www.pupwrzesnia.pl

Powiatowy Rzecznik Konsumentów we Wrześni

ul. Chopina 10, pok. 10; 62-300 Września
(przy Biurze Obsługi Interesanta)
tel. 61-640-44-16, fax 61-640-20-51

Urząd Skarbowy we Wrześni

ul. Warszawska 26, 62-300 Września
tel. 61-435-91-00
e-mail: us3035@wp.mofnet.gov.pl
www.uswrzesnia.pl

Urząd Pocztowy we Wrześni

ul. Warszawska 34, 62-300 Września
tel. 61-437-09-01, 61-437-09-09

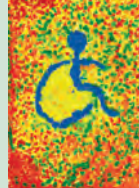
Urzędy centralne i wojewódzkie

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Nowogrodzka 11, 00-513 Warszawa
tel. 22-529-06-01 lub 22-529-06-00
e-mail: sekretariat.bon@mpips.gov.pl
www.niepelnosprawni.gov.pl

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów

Zarząd Główny
Aleje Jerozolimskie 30, 00-024 Warszawa
tel. 22-827-09-15, 22-827-19-56
e-mail: zarzadglowny@pzerii.org
www.pzerii.org

Rzecznik Praw Obywatelskich

al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa
tel. 22-55-17-700, fax 22-827-64-53
e-mail: biurorzecznika@brpo.gov.pl
www.rpo.gov.pl

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa
tel. 22-556-08-00
e-mail: uokik@uokik.gov.pl
www.uokik.gov.pl

Polski Związek Głuchych

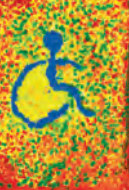
Zarząd Główny
ul. Białostocka 4, 03-741 Warszawa
tel. 22-831-40-71 do 73, fax 22-635-75-36
e-mail: biuro@pzg.org.pl
www.pzg.org.pl

Polski Związek Niewidomych

Zarząd Główny
ul. Konwiktorska 9, 00-216 Warszawa
tel. 22-831-22-71
e-mail: pnz@pnz.org.pl
www.pzn.org.pl

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

ul. Krakowskie Przedmieście 6, 00-325 Warszawa
tel. 22-826-08-74, 22-827-78-44, fax 22-826-84-94
e-mail: tpd-zg@tpdrg.org.pl
www.tpd.org.pl

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań
tel. 61-854-10-71, 61-854-13-00, fax 61-852-73-27
e-mail: wuw@poznan.uw.gov.pl
www.poznan.uw.gov.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań
tel. 61-626-66-66, fax 61-626-67-44
e-mail: info@umww.pl
www.umww.pl

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Wielkopolski

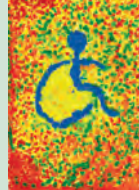
ul. Lindego 4, 60-573 Poznań
tel. 61-666-46-00, fax 61-847-64-39
e-mail: poznan@pfron.pl
www.pfron.org.pl/porta1/pl/43/41/Oddzial_Wielkopolski.html

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Wielkopolskim

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26, Poznań 61-863
tel. 61-850-87-60, 61-850-87-63; tel./fax 61-852-18-91
e-mail: zn@poznan.uw.gov.pl

Narodowy Fundusz Zdrowia Wielkopolski Oddział Wojewódzki w Poznaniu

ul. Piekary 14/15, 61-823 Poznań
tel. centrali 61-850-60-00
ul. Grunwaldzka 158, 60-309 Poznań

tel. 61 850 61 37

Punkt Obsługi Ubezpieczonych

ul. Wojska Polskiego 13, 62-400 Słupca

tel. 63-275-12-03

bezpłatna infolinia dla pacjentów: 800-800-805 (tylko dla połączeń stacjonarnych)

STRONY INTERNETOWE

www.pfron.org.pl

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

www.niepelnosprawni.pl

Portal dla osób z niepełnosprawnością

www.pion.pl

Wielkopolski Portal Informacyjny Osób Niepełnosprawnych

www.dzieci.org.pl

Portal dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, ich rodziców, opiekunów oraz specjalistów

www.onsi.pl

Portal dla i o niesłyszających, słabosłyszających.

www.synapsis.waw.pl

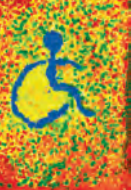
Fundacja Synapsis działająca na rzecz dzieci i dorosłych z autyzmem

www.popon.pl

Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych

www.on.autocentrum.pl

Centrum motoryzacyjne dla osób niepełnosprawnych, serwis informacyjny skierowany do niepełnosprawnych kierowców

www.amputowani.pl

Serwis informacyjny dla osób po amputacjach kończyn dolnych

www.bezbarier.pl

Portal z bazą danych ofert pracy dla niepełnosprawnych

www.polskabezbarier.pl

Portal dla niepełnosprawnych

www.start.org.pl

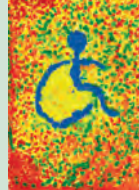
Sportowe Stowarzyszenie Inwalidów START w Poznaniu

www.ipon.pl

Internetowy Portal Osób Niepełnosprawnych

www.e-pion.pl

Internetowy Portal Osób Niepełnosprawnych

NOTATKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KALENDARZ 2014

Styczeń

P	W	Ś	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Luty

P	W	Ś	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

Marzec

P	W	Ś	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Kwiecień

P	W	Ś	C	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Maj

P	W	Ś	C	P	S	N
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Czerwiec

P	W	Ś	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Lipiec

P	W	Ś	C	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Sierpień

P	W	Ś	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Wrzesień

P	W	Ś	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Październik

P	W	Ś	C	P	S	N
	1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Listopad

P	W	Ś	C	P	S	N
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Grudzień

P	W	Ś	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Współautorzy informatora – uczestnicy warsztatów fotograficzno-poligraficznych realizowanych w ramach projektu „Bądźmy aktywni”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wrzesień 2013